

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Найденко О. Є., Давискіба К. В.

ОРГАНІЗАЦІЯ ПОДАТКОВОГО ПРОЦЕСУ

Навчальний посібник

УДК 336.22-04(075)

ББК 65.261.4я7

Н 20

Рецензенти: докт. екон. наук, професор кафедри податків та фіскальної політики Тернопільського національного економічного університету *Десятнюк О. М.*; докт. екон. наук, професор, завідувач кафедри фінансів Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" *Мищенко В. А.*; канд. екон. наук, доцент, старший науковий співробітник, директор Науково-дослідного інституту фінансового права *Серебрянський Д. М.*

Рекомендовано до видання рішенням вченої ради Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця.

Протокол № 3 від 29.10.2014 р.

Найденко О. Є.

Н 20 Організація податкового процесу : навчальний посібник для студентів напряму підготовки 6.030508 "Фінанси і кредит" / О. Є. Найденко, К. В. Давискіба. – Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 268 с. (Укр. мов.)
ISBN 978-966-676-605-5

Розглянуто теоретичні та методичні аспекти організації обліку податків і зборів як складової податкового процесу. Досліджено теоретичні та практичні аспекти оподаткування виплат з оплати праці.

Рекомендовано для наукових працівників, викладачів, аспірантів, а також студентів напряму підготовки "Фінанси та кредит", працівників податкових органів, фахівців фінансово-економічних відділів підприємств, аудиторів та податкових консультантів.

ISBN 978-966-676-605-5

УДК 336.22-04(075)

ББК 65.261.4я7

© Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, 2015

© Найденко О. Є., Давискіба К. В., 2015

Зміст

Вступ.....	7
Розділ 1. Податковий облік і звітність.....	15
1. Податковий облік: його структура та методи ведення.....	15
1.1. Податковий облік: поняття та структура.....	15
1.2. Принципи ведення податкового обліку.....	23
1.3. Методи ведення податкового обліку.....	25
Контрольні питання.....	30
Тести для самоконтролю.....	30
2. Взаємозв'язок та відмінності податкового та фінансового обліку.....	32
2.1. Спільні та відмінні риси податкового та фінансового обліку.....	32
2.2. Податкові різниці.....	37
Контрольні питання.....	44
Тести для самоконтролю.....	45
3. Загальні вимоги до податкової звітності.....	47
3.1. Поняття податкової декларації (розрахунку): порядок її складання та способи подання.....	47
3.2. Організація зберігання документів платниками податків.....	56
Контрольні питання.....	59
Тести для самоконтролю.....	60
4. Податковий облік та звітність з податку на додану вартість.....	62
4.1. Порядок реєстрації та анулювання реєстрації платників ПДВ.....	62
4.2. Облік податкових зобов'язань та податкового кредиту.....	68
4.3. Податкова документація при обліку податку на додану вартість.....	73
4.4. Бюджетне та автоматичне відшкодування ПДВ.....	76
Контрольні питання.....	82
Тести для самоконтролю.....	82
5. Податковий облік та звітність з акцизного податку.....	84
5.1. Порядок ліцензування та реєстрації платників акцизного податку.....	84
5.2. Особливості обліку та звітності з акцизного податку.....	86
5.3. Маркування підакцизних товарів.....	88
5.4. Особливості оподаткування підакцизних товарів залежно від напрямку їх використання.....	92
Контрольні питання.....	93
Тести для самоконтролю.....	94

6. Податковий облік та звітність з податку на прибуток підприємств.....	96
6.1. Облік доходів і витрат	96
6.2. Звичайні ціни та трансфертне ціноутворення.....	100
6.3. Облік основних засобів	103
6.4. Декларація з податку на прибуток підприємств	107
Контрольні питання.....	110
Тести для самоконтролю	110
7. Податковий облік та звітність з податку на доходи фізичних осіб....	112
7.1. Особливості обліку податку на доходи фізичних осіб.....	112
7.2. Документальне підтвердження права на податкову соціальну пільгу	113
7.3. Документальне підтвердження прав на податкову знижку.....	116
7.4. Податкова документація з податку на доходи фізичних осіб	121
Контрольні питання.....	123
Тести для самоконтролю	124
8. Податковий облік та звітність з інших податків та зборів.....	126
8.1. Плата за землю	126
8.2. Фіксований сільськогосподарський податок.....	128
8.3. Збір за першу реєстрацію транспортного засобу	129
8.4. Екологічний податок	131
8.5. Збір за спеціальне використання води.....	132
8.6. Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки...	134
Контрольні питання.....	136
Тести для самоконтролю	136
9. Особливості податкового обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва	138
9.1. Порядок переходу суб'єктів малого підприємництва на спрощену систему оподаткування.....	138
9.2. Порядок визначення доходів та їх склад	140
9.3. Звітність платників єдиного податку та особливості його сплати	143
9.4. Порядок анулювання реєстрації платників єдиного податку	144
Контрольні питання.....	147
Тести для самоконтролю	147
Розділ 2. Оподаткування виплат з оплати праці	149
10. Сутність та державне регулювання виплат працівникам.....	149
10.1. Законодавче та нормативне регулювання виплат на користь працівників	149

10.2. Класифікація видів виплат працівникам від роботодавця: "статистичний" і "податковий" підходи	150
Контрольні питання	165
Тести для самоконтролю	165
11. Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування	168
11.1. Правові та організаційні засади справляння єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування	168
11.2. Платники єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, їх права та обов'язки	169
11.3. Порядок нарахування, обчислення та сплати роботодавцями єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування	169
11.4. Розмір єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування для роботодавців	171
11.5. Звітність платників єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування	172
Контрольні питання	173
Тести для самоконтролю	173
12. Платники, об'єкт оподаткування та ставки податку на доходи фізичних осіб при оподаткуванні виплат з оплати праці	176
12.1. Правові та організаційні засади справляння податку на доходи фізичних осіб в Україні	176
12.2. Характеристика платників податку на доходи фізичних осіб	176
12.3. Об'єкт та база оподаткування податком на доходи фізичних осіб, зокрема при оподаткуванні заробітної плати	179
12.4. Система ставок податку на доходи фізичних осіб при оподаткуванні виплат з оплати праці	183
Контрольні питання	184
Тести для самоконтролю	185
13. Податкові соціальні пільги при оподаткуванні виплат з оплати праці	188
13.1. Сутність податкової соціальної пільги та порядок її застосування	188
13.2. Види розмірів податкових соціальних пільг	189
13.3. Особливості та обмеження щодо застосування податкових соціальних пільг	190
13.4. Порядок та умови проведення перерахунку	192

Контрольні питання.....	193
Тести для самоконтролю.....	193
14. Особливості оподаткування окремих видів доходів.....	196
14.1. Оподаткування доходу фізичних осіб у вигляді додаткових благ.....	196
14.2. Особливості оподаткування витрат працівників на відрядження та підзвітних сум.....	200
14.3. Порядок оподаткування виплат, пов'язаних з використанням майна працівників.....	203
14.4. Оподаткування виплат працівникам у вигляді допомоги, що надається роботодавцем.....	205
14.5. Порядок оподаткування страхових платежів за договорами недержавного пенсійного страхування та добровільного медичного страхування працівників.....	207
Контрольні питання.....	209
Тести для самоконтролю.....	209
15. Оподаткування альтернативних варіантів оплати праці.....	212
15.1. Особливості оподаткування винагороди фізичної особи за цивільно-правовими договорами.....	212
15.2. Оподаткування виплат фізичним особам у вигляді роялті.....	217
15.3. Порядок оподаткування виплат на користь працівників, що є фізичними особами-підприємцями.....	220
Контрольні питання.....	221
Тести для самоконтролю.....	222
16. Звітність з податку на доходи фізичних осіб, порядок сплати податку та відповідальність учасників податкового процесу.....	224
16.1. Податкова звітність за податком на доходи фізичних осіб при оподаткуванні виплат з оплати праці.....	224
16.2. Порядок сплати податку на доходи фізичних осіб до бюджету, зокрема при оподаткуванні виплат з оплати праці.....	226
16.3. Відповідальність за порушення законодавства щодо податку на доходи фізичних осіб.....	227
Контрольні питання.....	230
Тести для самоконтролю.....	231
Використана література.....	233
Додатки.....	245
Предметний покажчик.....	266